

STEGEBORGSSPÄRRARNA VIKINGATIDA!

Med tacksamt bistånd av Riksantikvarieämbetet har Örnsköldsviks museum, åt Stegeborgsprojektets (se Medd/MAS 3/86) ledare Harry Alopaeus, Helsingfors, låtit C-14 datera prover av de träpålar som ingår i det stora Stegeborgskomplexet.

Som arbetshypotes har dels borgens grundande omkring år 1200 setts som en rimlig dateringsbas även för pålspärrarna. Å andra sidan har undertecknad sett en möjlig ingång under 1100-talet, då ett östligt hot bör ha upplevts vid Sveriges östkust. De danska och blekingska pålspärrarna och stenspärrarna har kunnat dateras något tidigare.

De 4 proverna har givit ett överraskande resultat. Alla fyra ligger väl samlade kring 760-850 e Kr (± 75 år), vilket torde förlägga huvuddelen av spärrarna till 900-talet, med viss marginal. Detta resultat torde också ge vind i seglen åt det fortsatta Stegeborgsprojektet, även om en slutlig värdering av resultatet får avvakta den dendrokronologiska dateringen, vartill hela 40 prover tagits. Förhoppningsvis får Läns museet i Linköping, dit proverna lämnats, de analyserna gjorda under 1987.

Ett isolerat prov i samma serie gäller en pålspärr vid Bredstället söder om Fällnäs på Södertörn, som även tidigare varit på tal i Meddelanden.

Antagandet om denna har gällt det vendisk-kuriska hotet under 1100-talet, med historiskt bekanta erövringar, som Konungahälla år 1135 och Sigtuna 1187 (se min artikel i förra numret av Medd samt referenser där).

Bredställets pålprov daterades till 1140 e Kr (± 75), vilket var väntat men naturligtvis glädjande.

Samtidigt bekräftas misstankarna om att den folkliga sägnen om ett ryskt ursprung från 1719 här varit vilse. Dock har man väl känt till och kunnat kommentera pålspärren i Bredstället, säkerligen ända sedan den sattes upp.

Christer Westerdahl.